

RAPORT MERYTORYCZNY **STOWARZYSZENIA AMNESTY INTERNATIONAL ZA ROK 2018**

KAMPANIE GLOBALNE

Kampania WITAMY

W 2018 roku Stowarzyszenie Amnesty International kontynuowało działania w obszarze praw migrantów i uchodźców w ramach globalnej kampanii „Witamy”. Kampania została rozpoczęta w 2016 r. w odpowiedzi na globalny kryzys związany z sytuacją uchodźców. W ramach kampanii WITAMY uruchamiano petycje i akcje nagłaśniające sytuacje uchodźców na świecie, prowadzono działania edukacyjne oraz aktywistyczne. Zgłaszaliśmy również uwagi do proponowanych przez rząd zmian legislacyjnych dotyczących procedur przyjmowania i udzielania ochrony uchodźcom.

Zaangażowanie Stowarzyszenia Amnesty International polegało na działaniach rzeczniczych i medialnych. Stowarzyszenie podkreślało, że Polska nie tylko nie wykonuje swoich zobowiązań podjętych w ramach Unii Europejskiej, nie realizując programu przesiedleń i relokacji, ale sama uszczelnia swoje wschodnie granice nie dopuszczając do składania wniosków o ochronę międzynarodową na przejściu granicznym Brześć – Terespol.

W pierwszym kwartale działania AI koncentrowały się na sytuacji uchodźców i migrantów w Grecji. W marcu w 5 miastach w Polsce odbyły się akcje, mające na celu podkreślenie 2. rocznicy porozumienia zawartego między UE i Turcją oraz przybliżenie sytuacji uchodźców i migrantów w Europie. W ramach tych działań w ciągu całego roku odbyło się także 13 lokalnych wernisaży wystawy fotograficznej WITAMY, poprzez które nagłaśniano sytuację uchodźców na greckich wyspach przy jednoczesnym podkreśleniu niewywiązywania się polskiego rządu ze zobowiązań względem ochrony uchodźców. Wokół Dnia Uchodźcy odbyło się 11 lokalnych działań i wydarzeń w całej Polsce (debaty, pokazy filmów, wydarzenia miejskie).

Stowarzyszenie Amnesty International prowadziło działania medialne i aktywistyczne wokół następujących osób/obszarów związanych z międzynarodową kampanią:

- sprawa Taibeh Abbasi i groźba deportacji do Afganistanu,
- współpraca UE – Libia w czasie nasilających się ataków na organizacje pozarządowe prowadzące misje poszukiwawczo-ratownicze oraz przy rosnącej liczbie przypadków utonięć migrantów na Morzu Śródziemnym,
- kontynuacja zbierania podpisów pod petycją w sprawie uchodźców i migrantów zatrzymanych w Libii,
- sprawa uchodźców na wyspie Manus – przekazano petycję do władz Australii (wraz z Polską, sekcje w 11 innych krajach zebrały ponad 128 000 podpisów).

Stowarzyszenie prowadziło monitoring sytuacji na polskim przejściu granicznym Brześć – Terespol. Uruchomiono dwie międzynarodowe Pilne Akcje w sprawach osób indywidualnych zawróconych z granicy: Imrana Salmowa oraz Artura Ajdamirowa, których historie potwierdzały niebezpieczeństwo grożące osobom, którym odmówiono dostępu do procedury azylowej w Polsce. W ciągu całego roku organizacja prowadziła także działania edukacyjne (warsztaty w szkołach, webinaria, szkolenia dla nauczycieli i aktywistów/-ek) z obszaru migracji w ramach projektów edukacyjnych.

Kampania „Odważni”

W 2018 roku Stowarzyszenie Amnesty International kontynuowało realizację globalnej kampanii „ODWAŻNI - ludzie broniący praw człowieka”. Kampania obejmuje działania na rzecz obrońców/-czyń praw człowieka w Polsce i na świecie, czyli jednostek, grup i podmiotów społecznych, które promują i chronią powszechnie uznane prawa człowieka i podstawowe wolności, nie stosując ani nie nawołując do przemocy. Z powodu swojej działalności są oni obecnie szczególnie narażeni na ataki ze strony rządów, prześladowanie, inwigilację, pozbawienie wolności, wymuszone zaginięcia, a także śmierć.

W pierwszej połowie roku Stowarzyszenie Amnesty International nawiązało współpracę z polskim oddziałem reprezentującym Wikipedię: Stowarzyszeniem Wikimedia Polska. Amnesty International połączyła siły z Wikipedią, aby szerzyć wiedzę na temat kobiet walczących o prawa człowieka. Biografie kobiet stanowią obecnie zaledwie 15% haseł biograficznych w polskiej Wikipedii i niecałe 30% w wersji anglojęzycznej. Dlatego też w kilkunastu krajach świata, w tym w Polsce, zorganizowane zostały wydarzenia poświęcone pisaniu artykułów o obrończyniach praw człowieka na Wikipedii. Polski projekt “Wikipedia dla Odważnych” objął 10 wydarzeń w 4 miastach zorganizowanych przez aktywistów, edukatorki, nauczycieli, grupy szkolne czy ambasadę. W każdym wydarzeniu wzięli udział reprezentanci Wikipedii, którzy przeprowadzili szkolenie z zakresu pisania treści na Wikipedii, a następnie uczestnicy/-czki stworzyli biografie kobiet. W wydarzeniach wzięło udział łącznie około 100 osób. Powstało 20 nowych artykułów w polskiej Wikipedii, a 2 istniejące zostały rozbudowane.

W drugiej połowie roku Stowarzyszenie Amnesty International prowadziło projekt “Drużyna Odważnych” związany z Mistrzostwami Świata w piłce nożnej 2018 w Rosji. Celem kampanii było wykorzystanie rozgłosu wydarzenia sportowego do zwrócenia uwagi na problem prześladowania obrońców praw człowieka w Rosji, podniesienia świadomości na temat wagi ich pracy, wyrażenie solidarności z nimi oraz wywarcie nacisku na rosyjskie władze poprzez apel w sprawie trzech obrońców praw człowieka, którzy nadal pozostają w więzieniu lub których napastnicy pozostają na wolności. Przygotowana została polskojęzyczna platforma internetowa poświęcona historiom 11 obrońców/-czyń praw człowieka z 11 regionów Rosji, w których rozgrywały się mecze Pucharu Świata oraz petycji w sprawie 3 z nich. Stowarzyszenie nawiązało współpracę z osobami publicznymi, które w mediach społecznościowych wyraziły solidarność z obrońcami/-czyniami praw człowieka. Tematyka “Drużyny Odważnych” była obecna

także podczas działań AI na letnich festiwalach muzycznych. Łącznie w Polsce zebranych zostało ponad 2700 podpisów pod petycją, a na świecie ponad 169 000. 29 maja Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej (FIFA) podjęła ważny krok uruchamiając mechanizm zgłaszania skarg dotyczących naruszeń praw przedstawicieli mediów i obrońców praw człowieka oraz zobowiązała się do wspierania obrońców praw człowieka i wolności prasy w swoich działaniach.

Ponadto Stowarzyszenie Amnesty International w ramach kampanii ODWAŻNI prowadziło działania medialne i PR, m.in. zaangażowało się w akcję solidarnościową na rzecz Olega Seńcowa podczas gali rozdania polskich nagród filmowych Orły 2018. Maraton Pisania Listów 2018 poświęcony był 10 obrończyniom praw człowieka z różnych regionów świata, w tym z Polski. Kampania obejmowała także komponent edukacyjny w postaci warsztatów opartych o interaktywne narzędzia, przetestowanych przez grupę nauczycieli/-ek, zakończonych uzyskaniem przez uczniów tytułu "Obrońców i obrończyni praw człowieka".

Maraton Pisania Listów

W 2018 roku na całym świecie, w ramach Maratonu Pisania Listów, powstało rekordowe ponad 5,9 miliona listów i kartek. W Polsce Maraton trwał od 29 listopada do 9 grudnia w ponad 850 miejscach. Podczas polskiej edycji Maratonu podjęto 308 974 akcji w sprawie obrońców praw człowieka (w tym 35 687 odpisów pod petycjami online). Wśród bohaterów Maratonu były m.in.: Marielle Franco – brazylijska aktywistka zamordowana w marcu 2018 roku, która walczyła o prawa osób czarnoskórych, młodzieży z nieuprzywilejowanych środowisk oraz osób LGBT; Atena Daemi z Iranu, sprzeciwiająca się karze śmierci czy Nonhle Mbuthuma z RPA, prześladowana za walkę o prawa społeczności tubylczej Amadiba do ziemi. W gronie obrońców praw człowieka, których działalność nagłaśnialiśmy podczas Maratonu, znalazła się również grupa "14 kobiet przeciwko faszyzmowi" - aktywistki pobite podczas Marszu Niepodległości w 2017 roku po tym, jak rozwinęły transparent z napisem "Faszyzm stop".

Finał Maratonu odbył się w Warszawie w Marzycielach i Rzemieślnikach. Podczas wydarzenia wręczono nagrodę medialną Pióro Nadziei Antonowi Ambroziakowi z OKO.press.

Prawa człowieka w Polsce

W ramach kampanii prowadzono szereg skoordynowanych i zintegrowanych działań, których odbiorcami byli decydenci (zarówno polscy jak i przedstawiciele organizacji międzynarodowych, tj. UE, ONZ, RE lub ich agencji czy organów doradczych), aktywiści/aktywistki organizacji społecznych i pozarządowych, osoby, które doświadczyły naruszeń praw człowieka lub są na nie narażone,

nauczyciele/nauczycielki, młodzież szkolna oraz szeroko rozumiane społeczeństwo obywatelskie.

Działania te obejmowały:

- monitorowanie oraz analizę prawa i praktyki w poszczególnych obszarach mających wpływ na realizację praw człowieka w Polsce, również w kontekście projektowanych zmian oraz sporządzanie stosownych raportów;
- reagowanie na i nagłaśnianie przypadków naruszeń praw osób indywidualnych, które ukazują systemowy problem gwarancji praw człowieka w Polsce;
- pracę rzeczniczą i medialną: publikowanie oświadczeń, stanowisk, komunikatów prasowych, opinii prawnych, udział w posiedzeniach komisji sejmowych i senackich oraz zespołów parlamentarnych, udział w procesach sprawozdawczych Polski przed ciałami traktatowymi w postaci przygotowania raportów alternatywnych;
- przygotowanie pogłębionych materiałów informacyjnych dla odbiorców działań;
- mobilizację społeczeństwa: petycje oraz angażujące materiały aktywistyczne (ulotki, broszury, grafiki wykorzystywane w mediach społecznościowych);
- edukację praw człowieka: przygotowanie materiałów edukacyjnych, szkolenia aktywistów/aktywistek oraz warsztaty dla młodzieży szkolnej przy udziale ekspertów/ekspertek.

Zakres tematyczny podejmowanych działań obejmował prawa seksualne i reprodukcyjne, wolność zgromadzeń oraz praworządność, w tym prawo do niezależnego sądu.

1. Prawa seksualne i reprodukcyjne

W okresie sprawozdawczym Amnesty International kontynuowało pracę rzeczniczą i edukacyjną w zakresie praw seksualnych i reprodukcyjnych. Podejmowane działania skupione były wokół prób zaostrenia *Ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*. Stowarzyszenie wydawało oświadczenia publiczne oraz prowadziło działania informacyjne poprzez kanały mediów społecznościowych, informując o przewidywanych skutkach zaostrenia prawa aborcyjnego i konsekwencjach dla podstawowych praw kobiet i dziewcząt. Amnesty International było postrzegane jako ważne źródło informacji o skutkach restrykcyjnego prawa aborcyjnego w innych krajach.

Kluczowym momentem w działaniach Amnesty na rzecz praw seksualnych i reprodukcyjnych był marzec 2018 roku, w którym Amnesty uruchomiło petycję "Nie dla zaostrenia prawa aborcyjnego!", pod którą podpisało się 39 565 osób, w większości w czasie wokół Czarnego Piątku. W tym samym miesiącu koordynatorce kampanii Amnesty odmówiono zabrania głosu na posiedzeniu komisji procedującej ustawę, w związku z czym jej wypowiedź udało się opublikować w mediach i pokazać działania

Amnesty w tym zakresie. Dodatkowo Amnesty podtrzymywało dyskusję na temat aborcji wokół referendum w Irlandii i głosowań w Argentynie.

2. Wolność zgromadzeń

Stowarzyszenie Amnesty International monitorowało proces legislacyjny zmiany ustawy *Prawo o zgromadzeniach* z grudnia 2016 r. oraz alarmowało o wynikającym z niej zagrożeniu dla praw i wolności człowieka. W następstwie przyjętego prawa, Stowarzyszenie monitorowało przebieg zgromadzeń oraz ich zabezpieczanie, wskazując na skutki przyjętych rozwiązań i zwracając na nie uwagę Policji oraz administracji rządowej i samorządowej, poprzez wystąpienia z zapytaniami oraz publikację raportów, oświadczeń i komunikatów prasowych.

Projekt obserwacji zgromadzeń publicznych

Od kwietnia 2017 r. Stowarzyszenie prowadzi projekt obserwacji zgromadzeń publicznych w oparciu o standardy działania zgodnie z prawem, jak również standardy bezpieczeństwa, neutralności, bezstronności, bezpośredniości i ograniczonego zasięgu.

W roku 2018 przeprowadzono obserwację 9 zgromadzeń. Z 4 obserwacji sporządzony został publiczny raport, dostępny na stronie internetowej Stowarzyszenia a także przesłany organizatorom, Policji oraz organowi gminy.

Wyżej wymienione działania, w połączeniu z pracą badawczą pracowniczki Sekretariatu Międzynarodowego Amnesty International, pozwoliły na opublikowanie w czerwcu 2018 r. raportu *Moc ulicy: w obronie pokojowych zgromadzeń w Polsce*. Raport stanowi kontynuację opublikowanego przez Amnesty International w październiku 2017 roku opracowania *Demonstracje w obronie praw człowieka*. Pokazano w nim sposób, w jaki państwo reaguje na trwające w Polsce protesty – nękaniami i ściganiami. Przedstawiono także skutki przyjętych w 2016 roku zmian w prawodawstwie, które skutkowały rozszerzeniem skali prowadzonej przez organy ochrony porządku publicznego inwigilacji.

Raport zawiera rekomendacje dla rządu, Policji, prokuratury oraz posłów i senatorów w kierunku zmiany praw i praktyki w zakresie gwarancji dla wolności zgromadzeń zgodnych ze standardem międzynarodowym.

W listopadzie przeprowadzono ewaluację projektu (na poziomie Biura z udziałem specjalistki z Sekcji NL a następnie z udziałem obserwatorów) wyznaczając kierunki na rok 2019 (nacisk na obserwację marszów równości i zgromadzeń cyklicznych).

W listopadzie 2018 roku rozpoczęto kampanię dotyczącą sprawy indywidualnej 14 kobiet, które zaatakowano podczas ich protestu przeciwko nienawiści podczas Marszu Niepodległości w 2017 roku. W przeciągu miesiąca udało się zebrać około 10 000 podpisów pod petycją w ich sprawie, a poprzez włączenie ich przypadku do Maratonu

Pisania Listów udało się zebrać dodatkowo około 7 000 listów oraz wiele wyrazów wsparcia i solidarności. Jednocześnie w kilku miastach udało się przeprowadzić akcje publiczne w ich sprawie.

3. Praworządność

Stowarzyszenie na bieżąco obserwowało i wydawało oświadczenia lub zapytania dotyczące wydarzeń publicznych, wypowiedzi polityków, działań funkcjonariuszy publicznych mających znaczenie dla rządów prawa w Polsce.

Stowarzyszenie monitorowało procesy mające znaczenie dla kluczowych rozwiązań ustrojowych i przygotowywało opinie dla przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych.

Stowarzyszenie monitorowało i obserwowało proces legislacyjny w zakresie zmian prawnych mających wpływ na gwarancje niezależności sądownictwa i prokuratury oraz publikowało oświadczenia i komunikaty prasowe na temat wpływu projektowanych zmian na prawo do sądu, jak również sposobu i tempa procedowania. Stowarzyszenie monitorowało i dokumentowało przypadki sędziów oraz prokuratorów, wobec których wszczynane były postępowania dyscyplinarne.

W roku 2018 powołany został Komitet Obrony Sprawiedliwości, do którego przystąpiło Stowarzyszenie Amnesty International. Komitet Obrony Sprawiedliwości (KOS) to porozumienie 12 organizacji zrzeszających sędziów i prokuratorów oraz organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych zaangażowanych w obronę praworządności w Polsce, które powstało, by wspólnie działać wtedy, gdy zagrożona jest niezawisłość sędziów i niezależność prawników. Komitet Obrony Sprawiedliwości do końca 2018 roku przygotował i opublikował 12 stanowisk publicznych w obronie niezależności sądów i prokuratury.

AKTYWIZM I EDUKACJA PRAW CZŁOWIEKA

Projekt *Silence Hate* – wyłącz nienawiść. Zmiana języka może zmienić świat.

Międzynarodowy projekt edukacyjny *Silence Hate* ma na celu przeciwdziałania mowie nienawiści w internecie, wymierzonej przeciwko migrantom i uchodźcom, poprzez rozwijanie nowych i twórczych przekazów oraz wzmacnianie głosu osób z doświadczeniem migracyjnym w dyskursie publicznym. Projekt skierowany jest do ludzi mediów, nauczycieli i nauczycielek, edukatorów i edukatorek oraz młodzieży szkolnej. Jego główne cele to:

- Wymiana najlepszych praktyk między dziennikarzami i dziennikarkami, aktywistami i aktywistkami medialnymi, blogerami i blogerkami oraz tworzenie własnych materiałów w sprawie migracji.

- Wyposażenie nauczycieli i nauczycielek, edukatorów i edukatorek oraz młodych ludzi w narzędzia do rozpoznawania i reagowania na mowę nienawiści w internecie.
- Zwiększenie świadomości młodych ludzi i ogółu społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z rozpowszechnianiem rasistowskiego dyskursu w internecie i wagi reagowania na mowę nienawiści.

W 2018 roku pięcioro polskich dziennikarzy wzięło udział w międzynarodowym szkoleniu organizowanym przez Media Diversity Institute w Londynie, wspólnie z reprezentantami i reprezentantkami z sześciu krajów europejskich. Podczas warsztatów osoby uczestniczące wymieniały się dobrymi praktykami w zakresie tworzenia przekazów wrażliwych na prawa człowieka i przeciwdziałających mowie nienawiści. Zdobyte umiejętności polscy dziennikarze i dziennikarki wykorzystują obecnie przy tworzeniu własnych produkcji medialnych, które zostaną opublikowane w 2019 roku.

Oprócz tego Stowarzyszenie Amnesty International wyposażyło 22 trenerów i trenerki w kompetencje prowadzenia warsztatów dla młodzieży na temat przeciwdziałania mowie nienawiści za pomocą alternatywnych przekazów. Zdobyte umiejętności wykorzystali w pracy z 85 uczniami i uczennicami uczęszczających do pięciu szkół w Bydgoszczy, Gryfinie, Katowicach, Łodzi i Stawiszynie. W trakcie warsztatów młodzież miała okazję opracować własne pozytywne przekazy na temat uchodźców i uchodźczyń za pomocą filmu, plakatu czy animacji.

Sieć edukacji praw człowieka

Edukacja praw człowieka to różnorodne działania mające na celu przekazywanie wiedzy o prawach człowieka, kształtowanie postaw im sprzyjających oraz budowanie umiejętności podejmowania działania w ich obronie. Sieć edukacji praw człowieka to nauczyciele i nauczycielki, edukatorzy i edukatorki oraz grupy szkolne zaangażowane w realizację celów edukacji praw człowieka w ramach prowadzonych akcji i warsztatów.

Działania przeprowadzone w 2018 roku to przede wszystkim bieżące wsparcie merytoryczne szkół, osób i grup współpracujących edukacyjnie ze Stowarzyszeniem, szkolenia dla nauczycieli, nauczycielek oraz edukatorów i edukatorek oraz opracowanie narzędzi edukacyjnych, m.in. publikacji „Edukacja, działanie zmiana - poradnik Szkolnych Grup Praw Człowieka” opracowany przez zespół edukacyjny Amnesty International.

Warsztaty o prawach człowieka przeprowadzone przez członków i członkinie sieci edukacji praw człowieka dotarły do blisko 2000 młodych ludzi z całej Polski.

Start the Change! Działaj lokalnie, zmieniaj globalnie

Projekt „START THE CHANGE! Działaj lokalnie, zmieniaj globalnie” rozpoczął się jesienią 2017 roku i jest realizowany przez Amnesty International Polska wraz z 14 organizacjami partnerskimi w 12 krajach Unii Europejskiej. Jego celem jest

wyposażenie kadr szkolnych oraz młodzieży w wiedzę i umiejętności umożliwiające zrozumienie globalnych współzależności, migracji oraz własnej roli i odpowiedzialności za działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i praw człowieka.

W 2018 roku do wspólnych działań zaprosiliśmy 66 nauczycielek i nauczycieli oraz edukatorek i edukatorów z całej Polski pracujących z młodzieżą powyżej 13 roku życia. Zorganizowaliśmy dla nich trzy szkolenia przygotowujące do pracy z młodzieżą i jedno spotkanie sieciujące, na którym wymieniali się oni dobrymi praktykami związanymi z motywowaniem i mobilizacją młodzieży w środowisku lokalnym. W ramach oferty wsparcia merytorycznego i metodycznego dla współpracujących z Amnesty osób zorganizowaliśmy 7 webinarów na takie tematy jak: prawa człowieka w podstawie programowej, zapewnienie równego traktowania współpracując ze społecznością szkolną, wielokulturowość w szkole, działania na rzecz praw migrantów i uchodźców w Polsce i na świecie. Jesienią 2018 r. trzy nauczycielki, które zorganizowały zajęcia warsztatowe w szkole oraz akcje z lokalną społecznością wzięły udział w międzynarodowym spotkaniu edukatorów i edukatorek realizujących podobne działania w krajach partnerskich.

W ramach projektu powstało pięć krótkich filmów edukacyjnych składających się na serię „Międzypokoleniowe rozmowy o...” podejmujące tematy migracji, ubóstwa, równości, pokoju i sprawiedliwości społecznej oraz zmianach klimatycznych.

Obecnie część nauczycieli i nauczycielek przygotowuje akcje społeczne z młodzieżą, inni planują zajęcia warsztatowe w szkole. W 2018 roku warsztaty przeprowadzono dla blisko 400 uczniów i uczennic w szkołach w różnym miejscach w Polsce, a liczba młodych osób włączających się działania na rzecz globalnej sprawiedliwości ciągle rośnie. Projekt będzie kontynuowany do jesieni 2020 roku.

Aktywizm i edukacja – rozwój i wzmocnienie środowisk działających na rzecz praw człowieka

W czerwcu 2018 roku Stowarzyszenie Amnesty International rozpoczęło realizację projektu „Aktywizm i edukacja – rozwój i wzmocnienie środowisk działających na rzecz praw człowieka” ze środków przyznanych przez Fundację im. Stefana Batorego. Jego celem jest wsparcie lokalnych środowisk (aktywistów i aktywistek, nauczycieli i nauczycielek, grup nieformalnych) zaangażowanych w promowanie praw człowieka w Polsce w skutecznej i strategicznej realizacji celów aktywistycznych i edukacyjnych oraz w przeciwdziałaniu wypaleniu aktywistycznemu. W ramach projektu, którego realizacja zaplanowana jest do czerwca 2020 roku, przewidziane są warsztaty, webinaria oraz spotkania sieciujące dla nauczycieli i nauczycielek, aktywistów i aktywistek oraz grup działających na rzecz edukacji praw człowieka, a także produkcja materiałów edukacyjnych i aktywistycznych. Dotychczas Stowarzyszenie Amnesty International zorganizowało trzy szkolenia i webinaria skierowane do aktywistów, aktywistek oraz nauczycieli i nauczycielek. Wzięło w nich udział blisko 50 osób.

Aktywizm i grupy lokalne

W 2018 roku funkcjonowało w Polsce 14 grup lokalnych Amnesty International zrzeszających aktywistki i aktywistów, którzy w ciągu roku podjęli ponad 100 działań (z czego 8 sfinansowanych zostało z grantów aktywistycznych). Grupa lokalna w Łodzi zorganizowała w ramach grantu spotkanie aktywistyczne dla około 30 osób z całej Polski. W ubiegłym roku odbyły się również dwa spotkania koordynacyjne grup lokalnych, podczas których m.in. omawiane i konsultowane były plany kampanijne a także pracowano nad wzmocnieniem grup i przygotowaniem do działań. Odbyły się cztery lokalne wizyty u grup (Łódź, Poznań, Kraków, Warszawa).

Podczas Akcji Letniej w 2018 roku aktywiści i aktywistki Amnesty International udali się na cztery festiwale muzyczne (Life w Oświęcimiu, Open'er w Trójmieście, Ostróda Reggae Festival i Pol'and'rock w Kostrzynie nad Odrą), gdzie zebrano 5545 podpisów pod aktualnymi petycjami i zaangażowano osoby uczestniczące w festiwalach do działań na rzecz praw człowieka. Podczas festiwalu Pol'and'rock w Kostrzynie nad Odrą w dużym namiocie Amnesty odbyło się prowadzone przez Draginę Nadażdin spotkanie z sędziami Igiem Tulewą i Olimpią Barańską-Matuszek ze Stowarzyszenia Sędziów Polskich "Iustitia", dotyczące pokojowych demonstracji, a pod sceną główną festiwalu podczas koncertu rozwinięta została ogromna flaga Amnesty z napisem "Freedom".

Obserwacje zgromadzeń publicznych

W 2018 roku Stowarzyszenie kontynuowało realizację obserwacji zgromadzeń publicznych w oparciu o standardy działania zgodnie z prawem, jak również standardy bezpieczeństwa, neutralności, bezstronności, bezpośredniości i ograniczonego zasięgu. Amnesty International zorganizowało w tym czasie 9 obserwacji zgromadzeń publicznych. Z każdej oficjalnej obserwacji sporządzony został publiczny raport, dostępny na stronie internetowej Stowarzyszenia. W obserwacjach wzięło udział w sumie 28 osób. 10 listopada odbyło się spotkanie osób obserwujących, podczas którego podsumowana została śródewaluacja projektu. Częścią spotkania były rozmowy z badaczką Amnesty z Sekretariatu Międzynarodowego, opracowującą raporty o Polsce i byłym policjantem, który zabezpieczał największe zgromadzenia w Polsce.

DZIAŁANIA MEDIALNE

Nagroda Amnesty International za najlepszy film o prawach człowieka na festiwalu Millennium Docs Against Gravity

18 maja 2018 na 15. Millennium Docs Against Gravity Film Festival nagrodę Amnesty International za najlepszy film o prawach człowieka otrzymał „Wielebny W.” w reżyserii Barbety Schroedera.

Nagradzając film jury (w składzie Tadeusz Sobolewski, Mirosław Chojecki i Draginja Nadażdin) napisało: „Film <<Wielebny W.>> to ostatnia część tzw. filmowej trylogii zła

Barbeta Schroedera, rozpoczętej w 1974 roku filmem o generale Idi Aminie Dadzie („Idi Amin – autoportret”), a kontynuowanej w 2017 roku portretem kontrowersyjnego prawnika Jacquesa Vergès’a („Adwokat terroru”). Film nakręcony jeszcze przed eskalacją aktów ludobójstwa na birmańskich muzułmanach Rohingya, przedstawia mało dotąd znany aspekt sytuacji w Birmie. Reżyser obnaża oblicze mnicha, który naucza w duchu islamofobii i poprzez mowę nienawiści podsyca wrogość wobec mniejszości muzułmańskiej zamieszkującej Birmę. Kamera śledzi nie tylko przemówienia mnichów w przemowach publicznych, nagraniach i wypowiedziach w mediach społecznościowych, ale także przygląda mu się z bliska, pozostawiając niepokój. Film jest społecznie bardzo aktualny i przedstawia sytuację w jednym z kluczowych dla Amnesty International regionów. Prezentuje także mechanizmy budowania społecznej wrogości poprzez upowszechnianie mowy nienawiści, z którą Amnesty International konsekwentnie walczy”.

Jury Amnesty International przyznało także dwa wyróżnienia dla filmów: „Kobieta w niewoli” w reżyserii Bernadett Tuza-Ritter, który przedstawia determinację autorki w obnażeniu problemu współczesnego niewolnictwa oraz wykorzystania kamery jako narzędzia interwencji i realnej społecznej zmiany, jak również dla „Po drugiej stronie drzwi” Milej Turajlic, intymnej historii przedstawiającej życie opozycjonistki i aktywistki, która opowiada o nadziejach i rozczarowaniach w walce o prawa człowieka w Serbii.

15. edycji Millennium Docs Against Gravity towarzyszyły także wydarzenia dodatkowe, w tym współorganizowana przez Amnesty International debata „Od manipulacji do przemocy wobec <<obcych>>. Czy możemy zatrzymać kolejne ludobójstwa?”, która odbyła się 19 maja 2018 roku po projekcji filmu „Wielebny W.”. Rozmowa z zaproszonymi gośćmi – reżyserem filmu Barbetem Schroederem, reporterem i pisarzem Wojciechem Tochmanem, socjologiem dr. hab. Lechem M. Nijakowskim oraz reprezentującą Amnesty International Weroniką Rokicką – dotyczyła sytuacji mniejszości muzułmańskiej w Mjanmie, roli charyzmatycznego lidera oraz siły uprzedzeń jako czynników, które mogą prowadzić do tragicznych zbrodni. Debata poprowadziła Zuzanna Piechowicz.

W 2018 roku przypadła także rocznica przyznania Polkom praw wyborczych. Dodatkowe wydarzenia festiwalowe obejmowały inicjatywy poświęcone prawom kobiet, w tym: warsztat kolektywnego haftowania (13 maja) chust „rezerwistek” (inspirowanych chustami wojskowej rezerwy), odmawiających udziału w patriarchalnym systemie władzy oraz warsztat wpisywania do Wikipedii haseł poświęconych kobietom-obrończyniom praw człowieka – „Wikipedia dla ODWAŻNYCH” (20 maja).

Nagroda medialna „Pióro Nadziei”

Nagroda Pióro Nadziei jest przyznawana osobom, które zwracają uwagę opinii publicznej na przypadki łamania praw człowieka, odznaczają się społecznym

zaangażowaniem w swojej pracy medialnej i przyczyniają się do pozytywnej zmiany na rzecz przestrzegania praw człowieka.

Nagrodę „Pióro Nadziei” w 2018 roku otrzymał Anton Ambroziak, dziennikarz związany m.in. z redakcją OKO.press. W uzasadnieniu do przyznania nagrody napisano: „Anton Ambroziak z zaangażowaniem i dociekliwością analizuje bieżące wydarzenia w kraju, zawsze będąc blisko problemów dotyczących osób szczególnie narażonych na naruszenia praw człowieka. Wydobywa przy tym na światło dzienne istotne – a niekiedy pomijane w mediach – aspekty relacjonowanych zdarzeń, dbając o jakość i rzetelność przekazu. W swoich społecznie zaangażowanych tekstach dużo miejsca poświęca doświadczeniom osób z grup mniejszościowych, w tym osób LGBTQ, sprawiając, że ich głos staje się wyraźniej słyszalny. Działalność dziennikarską łączy z aktywizmem. Dziennikarstwo Antona Ambroziaka dowodzi, że o tematach kluczowych z punktu widzenia społeczeństwa obywatelskiego można pisać wykazując się wiedzą i wrażliwością a dzięki temu także edukować. Praca Antona Ambroziaka zasługuje na szczególne wyróżnienie zwłaszcza w czasach, w których mierzymy się z ograniczeniem przestrzeni na korzystanie ze swobód obywatelskich w Polsce”.

Ponadto spośród rekordowej liczby zgłoszonych osób do nagrody nominowani zostali:

- Marcin Wyrwał, Edyta Żemła, Paweł Ławiński – dziennikarze serwisu Onet.pl
- Anna Gmiterek-Zabłocka – dziennikarka i reporterka radia TOK FM Lublin
- Ewa Wołkanowska-Kołodziej – niezależna reporterka i dziennikarka

Jury składało się z osób z Rady Programowej Stowarzyszenia oraz Ewy Siedleckiej, laureatki nagrody specjalnej Amnesty International za całokształt pracy dziennikarskiej na rzecz praw człowieka w 2011 roku.

Nagroda „Pióro Nadziei” została wręczona 8 grudnia podczas finału Maratonu Pisania Listów w Warszawie w „Marzycielach i Rzemieślnikach”. Po wręczeniu nagrody odbyła się debata z udziałem laureata oraz Anny Mazurczak, adwokatki, reprezentującej Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego: „Czy dziennikarstwo zaangażowane może zmieniać świat?”. Rozmowę poprowadziła Draginja Nadaždin, dyrektorka Amnesty International Polska.

Cykl filmowy „Człowiek w kinie”

9 października 2018 roku Amnesty International rozpoczęło cykl filmowy „Człowiek w kinie”, współorganizowany z Millennium Docs Against Gravity oraz warszawskim barStudio. Podczas comiesięcznych, otwartych spotkań w barStudio, pokazane zostały wybrane filmy poświęcone prawom człowieka, w tym film „Wielebny W.”, zwycięzca nagrody Amnesty International na festiwalu Millennium Docs Against Gravity w 2018 roku, jak również „Polyland” – historia trzech kobiet z różnych środowisk, które mieszkając w Polsce spotykają się z dyskryminacją i „Matangi/Maya/M.I.A.” o artystce i aktywistce znanej pod pseudonimem M.I.A. Pokazom towarzyszyły wydarzenia dodatkowe, w tym kolejno: wstęp Alberta Jawłowskiego, autora książki „Milczący Lama. Buriacja na pograniczu światów”, spotkanie z aktywistką Izabelą Możdrzeń, jedną

z #14kobiet przeciw faszyzmowi oraz prezentacja sylwetek obrońców praw człowieka, które zostały bohaterkami Maratonu Pisania Listów Amnesty International w 2018 roku. W organizacji wybranych spotkań partnerowało także Wydawnictwo Czarne oraz księgarnia Moda na czytanie, oferując dostęp do oferty książek poświęconych prawom człowieka. Cykl jest kontynuowany w 2019 roku w Warszawie, jak również w innych miastach za pośrednictwem grup lokalnych Amnesty International.

Wybrane akcje solidarnościowe

Oleg Seńcow

Amnesty International było obecne Podczas Gali wręczenia nagród Polskiej Nagrody Filmowej Orły 2018., w trakcie której odbyła się akcja solidarnościowa z Olegiem Seńcowem, ukraińskim reżyserem, skazanym przez rosyjskie władze na 20 lat pozbawienia wolności na podstawie zarzutów o rzekome utworzenie grupy terrorystycznej oraz organizację aktów terrorystycznych. W akcji solidarnościowej #FreeSentsov wzięli udział między innymi Magdalena Boczarska, Radzymir Dębski, Jakub Gierszał, Agnieszka Holland, Andrzej Seweryn, Jerzy Stuhr i Małgorzata Szumowska.

#DrużynaOdważnych

W 2018 roku, w trakcie Mistrzostw Świata w piłce nożnej w Rosji, Amnesty International przeprowadziło akcję solidarnościową z #DrużynaOdważnych, obrońcami i obrończyniami praw człowieka z Rosji, walczącymi m.in. o ochronę środowiska naturalnego, prawa kobiet i osób LGBTI, zniesienie tortur czy zaprzestanie korupcji. Ze względu na swoją pracę osoby te spotykają się z represjami, nękaniami, zastraszaniem, atakami fizycznymi, oczernianiem, nieuzasadnionymi aresztowaniami. Akcję Amnesty International, zakładając koszulki z nazwiskami osób z Drużyny Odważnych, wsparli: Agata Dziuban, Paulina Przybysz, Adam Wajrak, Marcin Wyrwał oraz Tomasz Zimoch.

Festiwal Pol'and'Rock

Podczas koncertu twórcy muzyki reggae - Alpha Blondy - który odbył się 4 sierpnia w ramach 24. Festiwalu Pol'and'Rock w Kostrzynie rozwinięta rozstała flaga Amnesty International z napisem „Freedom” („Wolność”), w obronie wolności zgromadzeń, wolności wypowiedzi, prawa do prywatności i niezależnych sądów.

Human Rights Friendly

Projekt partnerski Human Rights Friendly działa już od 2013 r. Amnesty International oznacza jako HRF miejsca partnerskie, które w różny sposób przyczyniają się do promowania idei praw człowieka np.: organizują wydarzenia, udostępniają swoją przestrzeń lub sprzęt, dystrybuują amnestyjne ulotki, przekazują fundusze na walkę o prawa człowieka, oferują członkom i członkiniom Amnesty specjalne korzyści. HRF

jest również okazją dla grup lokalnych, aby rozwijać lokalne partnerstwa. Na koniec 2018 roku w 11 miejscowościach w Polsce były 72 miejsca Human Rights Friendly.

CZŁONKOWSTWO I DZIAŁANIA FUNDRISINGOWE

Pod koniec 2018 roku liczba członkiń i członków Stowarzyszenia Amnesty International wynosiła 9 394.

W okresie sprawozdawczym 13 683 osoby wsparły organizację finansowo.

W ciągu roku zebrano łącznie 136 465 podpisów pod wszystkimi petycjami.

Petycje z największą liczbą podpisów to:

- Petycja “Dostęp do legalnej i bezpiecznej aborcji w Polsce zagrożony!” - 38 363 podpisy.
- Petycja “Uratuj 19-letnią Nourę przed karą śmierci!” - 28 061 podpisów.
- Petycja “Stań w obronie niezależnych sądów” - 14 321 podpisów.